

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2014-4-92
Karar Sayısı : **15-09/128-55**
Karar Tarihi : 26.02.2015

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Dr. Hakan BİLİR, Tuğba YILMAZ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Seyit İbrahim DURMUŞ
Abdülaziz Mah. Hayat Sok. No:11/2 Meram/Konya

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Türk Hava Yolları A.O.
Atatürk Havalimanı 34149 Yeşilköy/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Türk Hava Yolları A.O.'nun Türkiye Ulusal Ajansı'na proje sunan okullar tarafından satın alınan biletlere yönelik yapmış olduğu kampanyanın, yalnızca söz konusu teşebbüsün bilet satış ofislerinden yapılan satışlar için geçerli olduğu, seyahat acentelerinin ise kampanya çerçevesinde satış yapamadıkları ve bu durumun seyahat acenteleri bakımından dezavantajlı bir rekabet ortamı yarattığı iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; Türk Hava Yolları A.O.'nun (THY), yapmış olduğu kampanya çerçevesinde, Türkiye Ulusal Ajansına (Ulusal Ajans) proje sunan okullar tarafından satın alınan biletlere %20 oranında indirim uyguladığı; ancak kampanyanın yalnızca THY'nin ofislerinden satın alınan biletler için geçerli olduğu; seyahat acentelerinin yaptıkları satışların kampanyaya dahil olmamasının taraflar arasındaki rekabeti etkilediği iddia edilerek gereğinin yapılması talep edilmektedir.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 23.12.2014 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 06.01.2015 tarih ve 2014-4-92/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 15.01.2015 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

(4) Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 19.02.2015 tarih ve 2014-4-92/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(5) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; dosya konusu iddialara yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

(6) Dosya mevcudu bilgilere göre, inceleme konusu kampanya, Türkiye çıkışlı uçuşun 26.11.2016 tarihine kadar yapılmış olması koşulu ile 26.11.2014-26.11.2016 tarihleri arasındaki dönemi kapsamakta olup, Ulusal Ajanstan hibe almaya hak kazanmış, sözleşme süresi bitmemiş hibeler kapsamında yurt dışı hareketliliklere katılacak kişiler için geçerlidir. Bununla beraber, kampanya dahilindeki biletlerin THY satış ofislerinden bizzat kampanya kodu ve Miles&Smiles üyelik numarası verilerek, resmi kimlik belgesi ile alınması gerekmektedir. Kampanya, acenteler veya internet üzerinden alınan biletlerde geçerli değildir.

(7) Başvuruda yer verilen ifadeler ile yukarıda yer verilen kampanya koşullarından, Ulusal Ajans projeleri kapsamında gerçekleştirilen ve uçak biletlerinde indirim içeren kampanyanın, tüm satış kanallarında uygulanmadığı anlaşılmaktadır.

(8) Söz konusu iddialar, niteliği gereği 4054 sayılı Kanun'un "Hakim Durumun Kötüye Kullanılması" başlıklı 6. maddesi çerçevesinde ele alınmıştır. Bir eylemin hâkim

durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilmesi için ilgili teşebbüsün hâkim durumda bulunması ve eylemin kötüye kullanma olarak kabul edilebilecek nitelikte olması gerekmektedir. Sözü edilen iki kriterden herhangi birisinin bulunmaması durumunda 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlalden bahsedilemez.

- (9) Somut olayda, öncelikle bir kötüye kullanma eyleminin var olup olmadığına bakılmıştır. 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde "*Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar yoluyla kötüye kullanması*" yasaklanmaktadır. Söz konusu maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde "*eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürmek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması*" kötüye kullanma halleri arasında sayılmıştır.
- (10) Bu noktada, öncelikle THY'nin satış ofisleri ile seyahat acenteleri, 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde düzenlenen "teşebbüs" kavramı bakımından incelenmiştir.
- (11) 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde teşebbüs, "*piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler*" şeklinde tanımlanmıştır. Buna göre, teşebbüs kavramının, iktisadi faaliyette bulunma ve bağımsız karar verebilme şeklinde iki unsuru bulunmaktadır. Söz konusu satış ofisleri, THY'nin bünyesinde yer alan ve onu temsilen piyasada faaliyet gösteren birimlerdir. Bu bağlamda, THY'nin satış ofislerini THY'den ayrı düşünerek, piyasada bağımsız karar verebilme yeteneğine sahip bir teşebbüs olarak yorumlamak mümkün değildir. Diğer bir deyişle, iddia konusunun Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir ayrımcılık olarak nitelendirilmesi söz konusu olamayacaktır. Bununla birlikte, başvuru konusu uygulamanın, bağımsız acentelere karşı 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir kötüye kullanma olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği de incelenmiştir.
- (12) Dosya mevcudu bilgilerden, THY'nin, kampanyanın konusunu oluşturan uçuşları yalnızca kendi bünyesinden gerçekleştirmek istediği anlaşılmaktadır. Hatta söz konusu uçuşlara yönelik indirim, işlemin teşebbüse ait internet sitesinden gerçekleştirilmesi halinde dahi geçerli değildir. İndirimli biletler, ancak resmi kimlik belgeleri ile satış ofislerine başvuran ve Ulusal Ajans'a proje sunan okul mensupları için geçerlidir. Bu anlamda uygulamanın, bağımsız acentelerin piyasadaki çıkarılmasına yönelik olmaktan ziyade, Ulusal Ajansa proje sunulmasının (veya proje sunan okulların) teşvik edilmesine yönelik olduğu görülmektedir. Kampanyanın süre yönünden iki yıl ve katılımcı yönünden ise yalnızca Ulusal Ajans'a proje sunan okul mensupları ile sınırlı olması, uygulamanın, bağımsız acentelerin içerisinde yer aldığı piyasadaki rekabeti ortadan kaldırılmayacağını göstermektedir.
- (13) Öte yandan, bağımsız bir seyahat acentesi olan başvuru sahibi tarafından gönderilen bilgilerde, THY ile aralarında herhangi bir sözleşmenin bulunmadığı; THY satışlarının, bir aracı firma üzerinden yapıldığı; bununla beraber sadece THY değil, diğer bir havayolu firması olan Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş. ile de çalışıldığı ve yurt içi, yurt dışı kültür turları, otel rezervasyonları, kongre, bayii, seminer grupları organizasyonları alanlarında da faaliyet gösterildiği belirtilmektedir. İddia sahibinin, söz konusu kampanya haricinde, THY'nin diğer tüm faaliyetleri için acenteliğe devam edebilmesinin yanında, rakip havayolları için de benzer hizmetleri yürütebiliyor olması da, amaç ve etki yönünden yukarıda yer verilen açıklamaları destekler mahiyettedir.
- (14) Tüm bu değerlendirmeler çerçevesinde, dosya konusu iddialara yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

15-09/128-55

J. SONUÇ

- (15) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.